

Şemsettin Efendi (Bayramoğlu) (1884-194

Hacı Bayram Veli Tekke ve Türbesi Şeyhi (Postnişini) Hacı Mehmet Tayyip Efendi'nin oğlu olan Şemsettin Efendi, 1884 yılında Ankara'da doğmuştur. Medrese eğitimini Ankara ve İstanbul'da tamamlamıştır.

Babası Hacı Mehmet Tayyip Efendi, Bâb-ı Âli Baskını sonrası İttihat ve Terakki Fırkasının gerçekleştirdiği 1914 yılı V. Dönem Osmanlı Meclis-i Mebûsanı seçimlerine Ankara'dan bağımsız aday statüsünde katılmıştır. Bu seçimde Hacı Tayyip Efendi ile birlikte Atıf Efendi, Hilmi Efendi ve Ömer Mümtaz Efendi, Ankara Mebusu olmayı hak kazanmışlardır. 14 Mayıs 1914'te çalışmalarına başlayan Osmanlı Mebûsan Meclisi, 1918'de Birinci Dünya Savaşı'nın kaybedilmesi ve İttihatçıların ülkeyi terk etmeleri üzerine çalışamaz hale gelmiştir. Bu bağlamda VI. Mehmet Vahdettin'in 21 Aralık 1918 tarihli "*Meclis-i Mebûsan'ın Feshini Mübeyyin İrade-i Seniyye*" adıyla yayımlanan [Padişah buyruğu](#) ile feshedilmiştir. Ankara Hacı Bayram Veli Tekkesi Şeyhi Hacı Tayyip Efendi Ekim-Aralık 1919'da 15 vilayet ve 51 livada yapılan VI. Dönem Osmanlı Mebûsan Meclisi seçimlerine de katılmıştır. Ankara vilayeti ve kazalarından 34 kişinin aday olarak yarıştığı seçimde Ömer Mümtaz Bey 106, Hoca Hacı Atıf Efendi 98, Çayırılı-zade Hilmi Efendi 97 ve Hacı Tayyip Efendi 83 oy alarak son Osmanlı Mebusan Meclisine mebus olarak girmeyi başarmıştır. Ancak yaşı ve rahatsızlığı dolayısıyla istifa etmiş ve 12 Ocak 1920'de açılan Meclis toplantısına katılmamıştır. Mebus Hacı Tayyip Efendi 20 Mayıs 1920 tarihinde Ankara'da vefat etmiş ve oğlu Şemsettin Efendi Bayramiye Tarikatı'nın Hacı Bayram Veli Tekkesine Postnişin olmuştur.

Şemsettin Efendi, Ankara'da Şer'iyye ve İrşat Encümenlerinde çalışmış ve Ankara Vilayeti Daimi Encümen üyeliği görevlerinde bulunmuştur. Mütareke döneminde işgallere karşı oluşturulan silahlı direniş gruplarının yanında yer almıştır. Bu çalışmaları nedeniyle İstanbul Hükümeti'ne yakınlığı ile tanınan Ankara Valisi Muhittin Paşa tarafından tutuklanarak İstanbul'a gönderilmiştir. Damat Ferit Paşa Hükümeti döneminde tutuklananların sayısı her geçen gün artmıştır. Bir süre İstanbul Bekir Ağa Bölüğünde tutuklu kalan Şemsettin Efendi, Ankara'ya dönüşünde Müdafaa-i Hukuk Cemiyetine katılmış ve Milli Mücadele'ye maddi ve manevi olarak destek vermiştir. Özellikle Kuvayı Milliye Komutanı Ali Fuat (Cebesoy) Paşa'nın 20. Kolordu Komutanı olarak Ankara'ya geldiği günlerde Belediye Reisi Kütükçü-zade Ali Bey ve şehrin ileri gelenleriyle işbirliği yapmıştır. 27 Aralık 1919'da Ankara'ya gelen Temsil Heyeti Başkanı Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşlarına çalışmalarında yardımcı olmuştur.

16 Mart 1920'de İstanbul'un İtilaf devletleri tarafından resmen işgal edilmesi, Ankara'da yeni Türk Devleti'nin temellerinin atılması yolundaki çalışmaları hızlandırmıştır. Mustafa Kemal Paşa 19 Mart 1920'de yayımladığı bir genelge ile ülke genelinde seçimlerin yapılması direktifini vermiştir. 31 Mart 1920'de Ankara'da aralarında Şemsettin Efendi'nin de bulunduğu dokuz kişi (Mustafa Kemal Paşa, Ahmet Rüstem Bey, Ali Fuat Paşa, Hacı Atıf Efendi, Hacı

Mustafa Efendi, Ömer Mümtaz Bey, Şakir Bey, Mustafa Hilmi Bey) mebus olarak Birinci TBMM'ne girmeye hak kazanmıştır. Bu bağlamda yeni seçilen milletvekilleri ile İstanbul'dan Ankara'ya gelen son Osmanlı Mebûsan Meclisi üyelerinin de katılımıyla 23 Nisan 1920'de Birinci Büyük Millet Meclisi açılmıştır.

Birinci TBMM'de, 23 Nisan 1920-11 Ağustos 1923 tarihleri arasında görev yapan Şemsettin Efendi, 12 Şubat 1921'de TBMM'ne mektepleri olmayan karyelerin maarif vergisinden muaf tutulmalarına ilişkin "Tedrisat-ı İptidaiye Kanunu'nun Tadili" hakkında bir kanun teklifi vermiştir. Bu teklif Meclis'in 22 Şubat 1921 tarihli oturumunda ele alınarak Dâhiliye ve Maarif Encümenlerine havale edilmiştir. TBMM'nin kuruluşunun ilk aylarında bazı mebuslar iç politikada izlenecek yolu belirlemek için bir kanun teklifi hazırlamış ancak bu tasarı mebuslar arasında gruplaşma (Halk Zümresi, Müdafaa-i Hukuk Zümresi, Tesanüt Grubu, Islahat Grubu, İstiklâl Grubu) ve bölünmeyi beraberinde getirmiştir. Başlangıçta bu ayrışmaya ses çıkarmayan Mustafa Kemal Paşa, sonraki günlerde Meclis çalışmalarını daha da verimli hale getirmek için 10 Mayıs 1921'de TBMM çatısı altında Birinci Grup olarak isimlendirilen Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Grubu'nu kurmuştur. Ankara Mebusu Şemsettin Efendi ise bu gruba dâhil olmayıp muhalefet konumunda yer alan İkinci Grupta çalışmalarını devam ettirmiştir.

TBMM'de bir dönem mebusluk yapan Şemsettin Efendi, Hacı Bayram Veli Tekkesi Şeyhliğini bu süre zarfında devam ettirmiştir. Ancak 30 Kasım 1925'te İkinci TBMM tarafından 677 sayılı "Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması Kanunu"nun kabulü ve 31 Aralık 1925'te yürürlüğe girmesiyle birlikte bu görevini sonlandırmak zorunda kalmıştır. Yaşanan bu gelişmeler üzerine Ankara'dan ayrılmış ve İstanbul'da ikamet etmeye başlamıştır. Şemsettin Efendi 21 Haziran 1934 tarihli Kanun ile "*Bayramoğlu*" soyadını almıştır. 25 Ocak 1945'te İstanbul'da vefat eden Şemsettin Bayramoğlu, Erenköy Sahra-yı Cedit mezarlığında toprağa verilmiştir.

Şemsettin Bayramoğlu, evli ve beş çocuk babasıdır. Oğullarından Dr. Muhlis Bayramoğlu, Demokrat Parti Döneminde TBMM'nin IX. Yasama Yılı (14 Mayıs 1950-14 Mayıs 1954) ve X. Yasama Yılında (2 Mayıs 1954-1 Kasım 1957) Ankara Milletvekili olarak görev yapmıştır.

Necdet AYSAL

KAYNAKÇA

Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi 3. Cilt, Milliyet Yayınları, İstanbul 1986.

"Şemsettin (Bayramoğlu) Efendi", **TBMM Albümü 1920-2010**, 1. Cilt, TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları, Ankara 2010, s. 11.

ÇOKER, Fahri, **Türk Parlamento Tarihi: Milli Mücadele ve TBMM I. Dönem 1919-1923**, III. Cilt, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları, Ankara 1994, s. 101-102.

TBMM Zabıt Ceridesi, Birinci Dönem, Birinci Yasama Yılı, C 8, 149. İçtima, 12 Şubat 1921, Cumartesi, s. 194.

TBMM Zabıt Ceridesi, Birinci Dönem, Birinci Yasama Yılı, C 8, 155. İçtima, 22 Şubat 1921, Salı, s. 361.

"Mazbata Sureti", **Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi**, SM-23-1-1.

29/03/2025 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/semsettin-efendi-bayramoglu-1884-194/?pdf=7361> adresinden erişilmiştir